

Da Wladislaw stak af fra tyskerne i Vejen

1975.
i folke-
bladet.

Wladislaw Zygadlo, polsk statsborger, tvunget med i den anden verdenskrig på tysk side og en tid med tjeneste i Vejen. Sympatiserede absolut ikke med sine tyske omgangsfæller og spekulerede kun på at forlade det ham påtvungne selskab. Undersøgte mulighederne for at finde et skjulested i Vejen og fandt det hos Peter og Poula Christensen, Nørregade 104. Fik overladt et værelse hos dem, fik det mørke hår affarvet, et par solbriller for øjnene og ikklædt civilt tøj. Fik også et job hos skomagermester Svend Ullerup, da denne havde værksted i Nørregade, hvor kiosken nu ligger. Vendte efter krigen tilbage til fædreland, kone og børn, men glemte ikke sine værtsfolk i Vejen, som han i årene derefter korresponderede flittigt med.

Wladislaw Zygadlo

Men for 15-16 år siden hørte hans værtsfolk for sidste gang fra ham og tænkte, at han måske var død. Der kunne naturligvis også være andre årsager til, at forbindelsen var blevet afbrudt, og måske kunne det skyldes den meget strenge brevrensning i Polen.

*

- Murermester Børge Schmidt-Christensen, der var en lille knægt på 6 år, da hans forældre tog sig af Wladislaw, besluttede at finde ud af det, og for nylig drog han med familie og nogle bekendte på ferietur til Polen. Med sig havde de det fra Wladislaw sidst modtagne brev og håbede, at afsenderadressen var den samme, og at deres polske bekendt stadig var i live.

De havde en del besvær med at finde frem til byen, men en lastbilchauffør tilbød at hjælpe, og i deres bil fulgte de efter hans, indtil han omsider standsede uden for et gammelt faldefærdigt hus. Chauff-

øren henvendte sig til beboerne - og kom tilbage med Wladislaw. Da denne forstod, hvem han havde for sig, var der naturligvis ingen grænser for hans glæde og overraskelse.

- Vi kom meget let på talefod, fortæller Børge Schmidt-Christensen, for Wladislaw talte lige så godt dansk, som da han for 30 år siden forlod os. Han er ganske simpelt et sprogeni, idet han behersker 8-9 forskellige sprog. Han var nu invalidepensionist med en så lav pension, at han og hans hustru levede i yderste armod. Vi var hos ham i ca. tre timer, og jeg har ikke tal på alle de gange, hans kone bad os om at hilse hjemme, for, som hun sagde: Det er jo jeres skyld, at Wladislaw er i live. Han ville jo være blevet skudt, hvis tyskerne havde fundet ham.

*

- Jeg havde Wladislaw på mit daværende værksted et års tid, fortæller Svend Ullerup, og han var en meget dygtig skomager. Han var ekspert i fremstilling af »musikalske« ridestøvler, hvilket vil sige, at han kunne få dem til at knirke efter bestillerens ønske, og aftagere af sådanne støvler var altid danske. Han var vældig populær hos børnene, han var i besiddelse af artistiske færdigheder, og han hentykkede dem bl. a. ved at

komme sprit i munden og sætte ild til. Derfor skulle han altid være med, når børnene lavede cirkusforestillinger.

Jeg husker også, at han i begyndelsen, når han skulle hjem efter fyraften, stod ved hushjørnet og kiggede til højre og venstre ad Nørregade for at se, om der var tyske

soldater på gaden. Når »banen var fri«, skyldte han sig på sine korte ben hjem til stedet, hvor han boede.

Men under gensynet med Wladislaw Zygadlo gik det op for begge parter, at den polske brevrensning var skyld i den afbrudte forbindelse.